

การฟอกเขียว (Greenwashing)

การฟอกเขียว (Greenwashing) คือ การทำให้ผู้บริโภคเข้าใจผิดด้วยการโฆษณาสินค้าหรือองค์กรให้มีภาพลักษณ์ว่ารับผิดชอบต่อสังคมโดยการรักษาสິงแวดล้อม ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น ยกตัวอย่าง เช่น บริษัทหนึ่งลงทุนจำนวนมากกับการพยายามเผยแพร่ภาพลักษณ์องค์กรของตนว่าใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม ทั้ง ๆ ที่หากนำเงินจำนวนนั้นไปทำกิจกรรมอย่างอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมจะเป็นประโยชน์มากกว่า โดยการฟอกเขียวที่เกิดขึ้นเรียกว่า บาปของการฟอกเขียว (Sins of Greenwashing) สามารถจำแนกได้ออกเป็น 7 ประการ ได้แก่

1. บาปของการบอกไม่หมด (Sin of Hidden Trade-off) เป็นการอ้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์เพียงด้านใดด้านหนึ่ง โดยไม่ได้คำนึงถึงด้านอื่น ๆ เช่น การใช้กระดาษเป็นวัสดุในการผลิตบรรจุภัณฑ์แล้วอ้างว่าผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม โดยไม่คำนึงถึงกระบวนการต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิต เช่น การอ้างว่าบรรจุภัณฑ์กระดาษเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแต่ไม่ได้คำนึงถึงการตัดต้นไม้เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตกระดาษ พลังงานที่ใช้ในการผลิตกระดาษ การกำจัดหมึกพิมพ์บนกระดาษหลังการบริโภค เป็นต้น

2. บาปของการไม่มีหลักฐาน (Sin of No Proof) เป็นการอ้างว่าสินค้าของตนมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมขึ้นมาลอย ๆ โดยไม่มีหลักฐานอ้างอิง เช่น กระดาษชำระอ้างว่าผลิตจากกระดาษรีไซเคิลโดยไม่มีหลักฐานหรือหน่วยงานใด ๆ รับรอง

3. บาปของความคลุมเครือ (Sin of Vagueness) เป็นการอ้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมแบบกว้าง ๆ จนทำให้เกิดความเข้าใจผิด เช่น ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติแต่สารเคมีบางชนิดที่เป็นอันตรายหรือย่อยสลายได้ยากก็มาจากธรรมชาติเช่นกัน (ไม้, โลหะหนักและพืชนอลต่างก็มาจากธรรมชาติ)

4. บาปของสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้อง (Sin of Irrelevance) เป็นการอ้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมที่จำเป็นต้องทำอยู่แล้ว แต่ก็ยังอ้างถึงเพื่อผลประโยชน์ทางการตลาด เช่น การอ้างว่าผลิตภัณฑ์ปราศจากสาร CFC ทั้ง ๆ ที่สาร CFC เป็นสารที่ห้ามใช้กันอย่างเป็นทางการอยู่แล้ว

5. บาปของสิ่งที่ร้ายน้อยกว่า (Sin of Lesser of Two Evils) เป็นการอ้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเมื่อเทียบกับสินค้าชนิดเดียวกัน ทั้ง ๆ ที่ผลกระทบยังคงร้ายแรงอยู่ เช่น การอ้างว่าบุหรี่ปลอสสารพิษมีอันตรายน้อยกว่าเมื่อเทียบกับแบรนด์อื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามบุหรี่ยังคงไม่ดีต่อสุขภาพผู้บริโภค

6. บาปของการโกหก (Worshipping False Labels is committed when a claim) เป็นการกล่าวอ้างที่ไม่เป็นความจริง

7. บาปของการใช้ใบรับรองปลอม (Sin of Fibbing) เป็นการอ้างคำรับรองจากองค์กรภายนอกทั้ง ๆ ที่องค์กรนั้นหรือคำรับรองนั้นไม่มีอยู่จริง

อย่างไรก็ตามจากการศึกษาของบริษัท Terra choice ในปี 2010 พบว่ามีสินค้าที่อ้างความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นร้อยละ 79 เมื่อเทียบกับปี 2009 และเมื่อตรวจสอบสินค้าต่าง ๆ พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

- ในปี 2010 มีสินค้าที่เข้าข่ายบาป 7 ประการคิดเป็นร้อยละ 95 ซึ่งมีสัดส่วนจากในปี 2009 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 99
- ในปี 2010 มีสินค้าใช้ใบรับรองปลอมร้อยละ 32 มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากในปี 2009 ซึ่งอยู่ที่ร้อยละ 26
- พบว่ามีสินค้าเพียงร้อยละ 1 ของสินค้าที่ตรวจสอบทั้งหมดที่ไร้ซึ่งบาปใด ๆ

ที่มา:

<http://www.greenwashingindex.com/>

<https://teezaurus.wordpress.com/2011/05/12/greenwashing-ว่าด้วยการฟอกเขียว/>